

Dr. Kónya József
szakmai önéletrajza

1937-ben születtem Debrecenben. Középiskolai tanulmányaimat a Debreceni Református Kollégiumban végeztem. Egyetemi tanulmányaimat a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Természettudományi karán 1959-ben fejeztem be, ahol kémia-fizika szakos tanári oklevelet szereztem. Egyetemi éveim alatt a természetben előforduló szívglikozidok kinyerésével foglalkoztam.

Az egyetem elvégzése után az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet debreceni Talajosztályán dolgoztam 1960 szeptemberéig, ahol az osztályvezetőm, dr. Arany Sándor professzor vezetésével a talajtannal ismerkedtem. Az itt szerzett ismeretek a későbbiekben jelentős befolyással voltak kutatásaimra.

1960 szeptemberétől Imre Lajos professzor hívószavára a Fizikai Kémiai Tanszéken az akkor induló Izotóp Laboratóriumban kezdtem dolgozni. Kutatási témául a radioaktív nemesgázok pórusos rendszerekben történő diffúzióját választottam. E témából védtem meg egyetemi doktori értekezésemet 1963 decemberében.

Ezután figyelmem elsősorban a szilárd/elektrolitoldat rendszerek felé fordult. Kutatásaim két szálon futottak: a fém/elektrolitoldat és az egyéb szerves szorbens/elektrolitoldat rendszerek radioindikációs vizsgálatával foglalkoztam. Ebben az időben a freibergi Bányászati Akadémia Szerves és Analitikai Tanszékével együttműködésben vizsgáltam a mechanokémiaiag aktivált természetes barit kristályok felületi reakcióit.

Az 1970-es években főképpen az Ag/Ag^+ , Cu/Cu^{2+} és Fe/Fe^{2+} rendszereket vizsgáltam. Erről a területről nyújtottam be kandidátusi értekezésemet 1982-ben.

MTA doktori fokozatot 1997-ben szereztem Határfelületi reakciók vizsgálata radioaktív nyomjelzéssel c. értekezésemmel.

1998-2002 között a Debreceni Egyetem Izotóppalkalmazási Tanszékének vezetője voltam.

Ma is a szilárd/folyadék határfelületeken lejátszódó reakciókkal foglalkozom, különös tekintettel a földtani képződmények (agyagásványok, kőzetek, talajok) határfelületi reakcióira és a nukleáris hulladékok föld alatti elhelyezésére. Az eredményekről a nemzetközi és a hazai tudományos közvélemény előtt 118 magyar és idegen nyelvű dolgozatban, valamint 241 előadásban számoltam be munkatársaimmal. 19 könyvnek, jegyzetnek, könyvfejezetnek szerzője, illetve társszerzője. 42 diplomamunka, 5 egyetemi doktori, 2 kandidátusi értekezés készítését irányítottam. Könyveim közül kiemelkedik a Taylor and Francis kiadó által megjelentetett Interfacial chemistry of rocks and soils, valamint az Elsevier kiadásában már második kiadást megért Nuclear and radiochemistry c. tankönyvem.

Három doktori iskola tagja voltam: Debreceni Egyetem Kémia Doktori Iskola alapító tag, Földtudományi Doktori Iskola, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Katonai Műszaki Doktori Iskola. Jelenleg a Debreceni Egyetem Juhász Nagy Pál Doktori Iskolájának vagyok témavezető oktatója.

Részt vettem a Debreceni Egyetem Fizikai Kémiai Tanszék ill. jogelődjeinek oktatómunkájában. A Magkémia c. alapkollégiumot, a Magkémia II. előadást tartottam a vegyészhallgatók, környezettudomány, vegyészmérnök, orvosdiagnosztikus laboratóriumi analitikus, vegyész-fizikus laboratóriumi operátor szakos hallgatók számára, vezettem a Magkémia gyakorlatokat. A fémek elektrokémiai korróziója, Radioaktív izotópok alkalmazása, valamint Heterogén reakciók II. címmel tartottam szabadon választható előadásokat. A kétfokozatú képzés bevezetése után szintén a radiokémia, magkémia tárgyak előadásában közreműködöm mind a mai napig.

Pályafutásom során több hazai és nemzetközi együttműködésekben vettem részt például a MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetével, a MTA Kémiai Kutató Központjával, a Bessenyei György Tanárképző Főiskola Kémia Tanszékével, az ELTE Magkémiai Laboratóriumával, a The Royal Institute of Tehnology, Department of Inorganic Chemistry, Stockholm, Svédország, az UVVVR, Nyomjelzős Osztály, Prága, Csehország, a Sevcenko Egyetem, Harkov, Ukrajna, University of California, Berkeley, a University of Georgia, a Savannah River Site, a Brazíliai Egyetem intézményekkel.

A hetvenes években megszerveztem a Hajdú-Bihar megyei METESZ Korróziós Szakbizottságát. Tagja vagyok az MTA Radiokémiai Bizottságának és az Izotópalkalmazási Munkabizottságnak, a Magyarhoni Földtani Társulatnak. Örökös tagja vagyok a Magyar Kémikusok Egyesületének. A Debreceni Akadémiai Bizottság Elektro- és Kolloidkémiai Bizottságának elnöke voltam 1994-1997 között.

Bírálója vagyok számos nemzetközi folyóiratnak a radiokémia, a határfelületi kémia területén (pl. *Acta Geologica Carpatica*, *Adsorption*, *Applied Clay Science*, *Applied Geochemistry*, *Applied Radiation and Isotopes*, *Arabian Journal of Chemistry*, *Clays and Clay Minerals*, *Colloids and Surfaces A.*, *Electrochimica Acta*, *Environmental Radiochemistry*, *Journal of Colloid and Interface Science*, *Materials Chemistry and Physics*, *Radiation Measurements*, *Radioanalytical and Nuclear Chemistry*, *Periodica Polytechnica Chemical Engineering*, *Progress in Colloid and Polymer*, a *Journal of Thermal Analysis and Calorimetry*).